

TÜRKİYE

RSF'den AİHM önünde Eylem: Karar Ver!

Uluslararası Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), tutuklu birçok gazetecinin haber beklediği Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) Strasbourg'daki binası önünde bir eylem gerçekleştirdi.

29 Mayıs'ta Paris'ten Strasbourg'a giden RSF ekibi ve sokak sanatçısı C215, tutuklu gazetecilerin portrelerini AİHM binasının bulunduğu bölgenin birçok noktasına çizdi ve #SaveTurkishJournalists (Türk Gazetecileri Kurtar) yazılı bir pankart sergiledi.

RSF eyleminin amacı, Türkiye'de aylardır hazin şartlar altında hapishanelerde tutulan gazetecilerle ilgili kararlarını hızla vermesi için AİHM'in dikkatini çekmekti.

C215 adıyla da tanınmış sokak ressamı Christian Guémy, Fransa'nın başkenti Paris ve Strasbourg'da, 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin ardından tutuklanan gazetecilerden 10'unun (Murat Aksoy, Şahin Alpay, Ahmet Altan, Kadri Gürsel, Nazlı Ilıcak, Musa Kart, İnan Kızılkaya, Tunca Öğreten, Ayşenur Parıldak ve Ahmet Şık) portrelerini cadde ve sokaklarda çizdi.

RSF Genel Sekreteri Christophe Deloire, AİHM önünde gazetecilere yaptığı açıklamada, "Burada, AİHM önünde bulunmamız bir imdat çağrısıdır. Mesleklerinin gereğini yerine getirdikleri için birçoğu oldukça tanınmış onlarca gazeteci aylardır hapis hanesinde eziyet çekiyorlar. Hakları keyfi Olağanüstü Hal düzenlemeleriyle ayaklar altına alınıyor. Hukuku hiçe sayan bu durum karşısında artık tek umutları AİHM'dir" dedi.

RSF Türkiye temsilcisi Erol Önderoğlu da, "AİHM hakimlerinden naçizane talebimiz, bu gazetecilerin başvurularını bir an önce gündeme almasıdır. Durum aciliyet arz ediyor çünkü, kimisi 70 yaş üstü tutukluların aileleriyle birlikte yaşadıkları itibarıyla, bir trajediyle karşı karşıyayız" diye konuştu.

AİHM, son başvuru mercii

Türkiye, medya profesyonelleri için dünyanın en büyük hapis hanesidir. Bu gazetecilerin çoğu, darbe girişimini izleyen OHAL sürecinde tutuklandılar; haklarında herhangi bir mahkumiyet kararı bulunmadığı gibi "tedbir amaçlı" bir prosedüre tabi tutulmaktalar.

Tedbir amaçlı tutukluluk, belli risk ve şartların varlığının gözetildiği istisnai olması gereken bir uygulamadır. Ancak Türkiye yargısı, buna, bir çeşit intikam ve politik rövanş olarak nitelendirilebilecek bir tarzda, keyfi ve sistematik şekilde başvuruyor. Gazetecilerin tutukluluğuna yapılan itirazlar ise, ciddi bir inceleme yapılmadan ilkesel olarak geri çevriliyor.

Yaklaşık bir yıldır yüksek yargıyı da hedef alan OHAL ve baskıları, Türkiye yargısının azami ölçüde kutuplaşmasına ve bağımlılığına neden oldu. Geçmişte ifade özgürlüğüne saygıyı gözetmede temel bir işlevi yerine getiren Anayasa Mahkemesi felç olmuş durumdadır: AYM birçok tutuklu gazetecinin yaptığı başvurulardan hiç birini karara bağlamış değildir.

Türkiye, AİHM'in bir da bağılı olduğu Avrupa Konseyi'nin bir üyesidir. Ülkede etkili iç hukuk yolu kalmaması artan sayıda tutuklu gazeteci avukatını zaman geçirmeden kararları bağlayıcı olan AİHM'e başvurmaya itiyor.

Bu zamana kadar 15 kadar dosyayı öncelikli olarak inceleyeceğini bildiren, son olarak da gazeteci Deniz Yücel'e ilişkin aynı yönde bir karar alan AİHM bugüne kadar hiçbirini gündeme getirmedi. Bunun için her bir vakayla ilgili esastan inceleme söz konusu olabilmesi için kabul edilebilirlik kararı verilmesi gerekiyor.

Türkiyeli gazeteciler için üç günlük eylem

RSF ve C215'in Türkiye'de tutuklu gazeteciler için gerçekleştirdiği bir hafta sonuna yayılan eylemler, kamuya ait mekan ve yüzeylere sembolik olarak tutuklu 10 gazetecinin portrelerinin uygulanmasını öngörüyordu. Başkent Paris'te 500'ü aşkın #SaveTurkishJournalists (Türk Gazetecileri Kurtarın) portrenin resmedilmesine dair çalışma, yurttaşların da Türkiye'de tutuklu gazetecilere dayanışma göstermelerini amaçlıyordu. Eylem fotoğraflarıysa Twitter üzerinden #SaveTurkishJournalists hashtagı ile paylaşıldı.

Türkiye, RSF'nin 180 ülkeli 2017 Dünya Basın Özgürlüğü Sıralaması'nda 155. Sırasında yer aldı. Zaten büyük endişe konusu olan medyanın durumu 15 Temmuz 2016 darbe girişiminden sonra yürürlüğe konan OHAL ortamında kritik bir hal aldı: Ülke daha önce hiç rastlanmadık bir biçimde bir baskı sarmalına batmış durumda. 150 medya organı bir kalem çiziyiyle kapatılırken medya çoğulculuğu tirajı düşük bir avuç gazeteyle sınırlı bırakıldı. Tutuklanmamış gazeteciler ise, ardı arkası kesilmeyen davalar, basın kartı veya pasaport iptalleri, mülke el koyma gibi uygulamalarla karşılaşiyor. İnternet ve sosyal medyaya yönelik sansür de, görülmedik bir noktaya ulaştı.